

โครงการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดและช่วยเหลือผู้ป่วยจิตเวช

.....

๑. ชื่อโครงการ โครงการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดและช่วยเหลือผู้ป่วยจิตเวช
(นาคาพิทักษ์ รักษ์ประชา)
๒. หลักการและเหตุผล

ในสภาวะปัจจุบัน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นจำนวนมากและมีผู้ป่วยจิตเวชเนื่องจากปัญหาของการแพร่ระบาดของยาเสพติด การจัดการแบบบูรณาการกรณีผู้มีอาการทางจิตก่อเหตุ ที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานควบคู่กับทุกสังคม ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เป็นภัยใกล้ตัวซึ่งอาจมีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นได้กับทุกคนอีกทั้งยังมีแนวโน้มการเกิดอาชญากรรมและความรุนแรงเพิ่มมากยิ่งขึ้นดังปรากฏตามข่าวสารในสื่อแขนงต่าง ๆ เหตุดังกล่าวก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับประชาชน สร้างความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้ก่อเหตุเป็นบุคคลภายในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิดที่มีอาการทางจิต ซึ่งประกอบด้วยบุคคลผู้มีอาการทางจิตที่ไม่ได้รับการตรวจรักษาให้ถูกต้องตามกระบวนการ และผู้ป่วยจิตเวช ที่อาจเกี่ยวเนื่องอาชญากรรมและความรุนแรงเป็นปัญหาสำคัญ

ข้อมูลของกรมสุขภาพจิตพบว่า จำนวน ๑ ใน ๕ คนไทยมีปัญหาสุขภาพจิต หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของประชากร ซึ่งปัญหาทางด้านสุขภาพจิตมีหลากหลายระดับ ตั้งแต่ระดับน้อยจนถึงระดับมาก สำหรับกลุ่มผู้ป่วยจิตเวชที่มีอาการระดับมาก จะส่งผลกระทบต่อตัวเอง ครอบครัว และสังคม(กรมสุขภาพจิต,๒๕๕๑) โรคจิตคนทั่วไปมักเรียกว่า “คนบ้า” เป็นโรคที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ อารมณ์ ผู้ที่ป่วยเป็นโรคจิตมักไม่ยอมรับตนเองว่าป่วยและจะขัดขืนไม่ยอมมารับการรักษาโรคจิต ได้แก่ โรคที่มีความผิดปกติทางด้านความคิดและอารมณ์ โรคจิตที่เกิดจากการเสพยาเสพติด และโรคจิตจากสมองเสื่อมอาจถึงขั้นเปลือยกายมีอาการคลุ้มคลั่งและหวาดระแวง เป็นต้น โดยทั่วไปการบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคจิตจะรักษาด้วยยาจิตเวช รักษาทางจิตใจ และทางสังคมควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้ป่วยกลับมาอยู่ในสังคมได้ แต่ที่สำคัญที่สุดผู้ป่วยจะต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องและเป็นเวลานาน

ดังนั้น งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด จึงได้จัดทำโครงการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดและช่วยเหลือผู้ป่วยจิตเวชร่วมกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอยางตลาด (นาคา พิทักษ์ประชา)ตามวิสัยทัศน์ของตำรวจภูธรภาค ๔ “ไม่คุณธรรม เชื้อมั่นศรัทธา เป็นที่พึ่งพาของประชาชน” และฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน พัฒนาสังคมจังหวัด สาธารณสุข อาสาสมัคร หน่วยกู้ชีพ กู้ภัย จิตอาสา ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาดเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดและผู้ป่วยจิตเวช

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อจัดเก็บข้อมูลสถานภาพจำนวนผู้ป่วยจิตเวช สำหรับประเมินความเสี่ยงต่อการก่อเหตุที่อาจกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ

๓.๒ เพื่อนำข้อมูลสถานภาพจำนวนผู้ป่วยจิตเวชไปใช้ในการวางแผนแก้ไขปัญหามีอาการทางจิตก่อเหตุในพื้นที่รับผิดชอบ

๓.๓ เพื่อบูรณาการการปฏิบัติกับหน่วยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผู้ป่วยจิตเวชก่อเหตุที่อาจกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและวิธีการป้องกันเหตุ

๓.๔ เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินการ และสร้างทักษะการปฏิบัติของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเมื่อผู้ป่วยจิตเวชมีอาการก้าวร้าวรุนแรง ก่อเหตุที่อาจกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

๓.๕ เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด ในการค้นหาและป้องกันปัญหาผู้ป่วยจิตเวชในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด

๔. เป้าหมาย :

ประชาชนผู้ป่วยจิตเวชในเขตพื้นที่รับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด ที่สำรวจรวบรวมข้อมูลแล้ว รายละเอียดตามบัญชีแนบท้ายโครงการฯ

๕. สถานที่ดำเนินการ

องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด

๖. ระยะเวลาการดำเนินการ:

ห้วงระหว่าง เดือน

๗. วิธีดำเนินการ

ก. ขั้นตอนการปฏิบัติ

๑) การเตรียมการ

(๑) องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด ร่วมประสานปรึกษารื้อกับนายอำเภอยางตลาด ส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่รับผิดชอบเพื่อร่วมมือกันดำเนินการดำเนินโครงการ

(๒) องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด เรียงเชิญนายอำเภอยางตลาด เป็นประธาน ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ และขอความร่วมมือในการพิจารณาความเหมาะสม ของการบรรจุโครงการ

ไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าสถานีตำรวจ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ เข้าร่วมประชุม

(๓) องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด เสนอเพื่อออกคำสั่งตั้งคณะทำงานฯ ในระดับขององค์การฯ

๒) การปฏิบัติ

(๑) องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด ร่วมหารือกับนายอำเภอ จัดการประชุมกับส่วนราชการ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรภาคเอกชน ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตำบล รับผิดชอบ เพื่อชี้แจงการดำเนินการโครงการฯ และแบ่งมอบหน้าที่

(๒) เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแสวงหาความคาดหวังของชุมชน หมู่บ้าน ความต้องการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามืออาชีพการทางจิตก่อเหตุในพื้นที่ โดยค้นหาปัญหา แล้วสำรวจข้อมูลจำนวนมืออาชีพการทางจิตของแต่ละชุมชน หมู่บ้าน ในพื้นที่รับผิดชอบ

(๓) ประเมินกลุ่มเสี่ยงมืออาชีพการทางจิตเวช ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยใช้แบบคัดกรองโรคจิต ของกรมสุขภาพจิต แบบตรวจสอบประวัติบุคคลมืออาชีพการทางจิต จัดแบ่งระดับการเฝ้าระวังเป็น ๓ ระดับ (เฝ้าระวังสูงสุด เฝ้าระวังสูง และเฝ้าระวัง)

(๔) ร่วมกับภาคีเครือข่าย ออกพบปะเยี่ยมเยียน ให้กำลังใจบุคคลมืออาชีพการทางจิตเวช และญาติผู้ดูแล

(๕) ประชุม ร่วมกับ ฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการสำรวจข้อมูลบุคคลมืออาชีพการทางจิต ภายในชุมชนพื้นที่ตำบล

(๖) ประชุม ร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อหารือการจัดทำโครงการ ๑ ทีมผู้พิทักษ์ ๑ ผู้ป่วยจิตเวช เช่น ดำเนินงานผ่านคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล (พชต.) ในรูปแบบ “หมู่บ้านต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต” โดยมีเป้าหมายในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ ทุกหมู่บ้านต้องผ่านการยกระดับเป็นหมู่บ้านต้นแบบ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

(๗) ประชุม คณะกรรมการตรวจสอบ และติดตามการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด เพื่อประสาน/ขับเคลื่อนโครงการฯ

(๘) นำข้อมูลบุคคลมืออาชีพการทางจิตเวช ที่สำรวจได้มาประเมินจัดแบ่งระดับการเฝ้าระวัง เป็น ๓ ระดับ (เฝ้าระวังสูงสุด เฝ้าระวังสูง และเฝ้าระวัง) โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง (Over Aggression Scale :OAS) ของกรมสุขภาพจิต

(๙) จัดทีม พิทักษ์และระงับเหตุ ตรวจสอบเยี่ยม สอดส่องดูแลการรักษาผู้ป่วยจิตเวช

(๑๐) การทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) ระหว่างครอบครัว ผู้ดูแล ผู้ป่วยจิตเวช กับคณะ / ผู้พิทักษ์

(๑๑) กรณีเกิดเหตุบุคคลมืออาชีพการทางจิตก่อเหตุให้ทีมพิทักษ์ และระงับเหตุออกปฏิบัติหน้าที่นำตัวส่งโรงพยาบาลในพื้นที่ เพื่อรักษาอาการเบื้องต้น จากนั้นนำตัวไปส่งเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวชต่อไป

๓) การรายงานผลการปฏิบัติ

เจ้าหน้าที่ธุรการในโครงการฯ ขององค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด รวบรวมผลการปฏิบัติในแต่ละภารกิจ พร้อมสรุปปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องและข้อเสนอแนะขอปรับปรุงแก้ไข รายงานมายังผู้กำกับ การองค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด โดยรายงานดังนี้

/ (๑) การรายงาน . . .

(๑) การรายงานเชิงคุณภาพ รายงานภาพถ่ายประกอบคำอธิบายตามระยะและขั้นตอนการดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการประชาคม

(๒) การรายงานเชิงปริมาณรายงานผลการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการฯ ในแต่ละพื้นที่ ได้แก่จำนวนผู้มีอาการทางจิตผู้ป่วยจิตเวช จำนวนการเกิดเหตุที่ได้รับแจ้งจำนวนเหตุที่เข้าควบคุมสถานการณ์ ได้จำนวนประชาชนหน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินกิจกรรม เปรียบเทียบ ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ

ข. หน่วยปฏิบัติ

๑) องค์การบริหารส่วนตำบล

(๑) ประชุมชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อนโครงการให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด และภาคี เครือข่าย ที่มีส่วนร่วม เพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตามโครงการฯ

๒) ติดตามประเมินผลการดำเนินการตามโครงการ

๓) องค์การบริหารส่วนตำบล

(๑) ร่วมหารือกับนายอำเภอพื้นที่ในการดำเนินโครงการฯ

(๒) เรียนเชิญนายอำเภอ มาเป็นประธานประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ และขอความร่วมมือในการพิจารณาความเหมาะสมของการบรรจุโครงการฯ ไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนราชการ หัวหน้าองค์การบริหารส่วนตำบล ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอและระดับตำบล เข้าร่วมประชุมจัดทำโครงการบริหารจัดการแบบบูรณาการกรณีผู้มีอาการทางจิตเวชก่อเหตุของ องค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) จัดทำคำสั่งมอบหมายพื้นที่รับผิดชอบให้ เจ้าหน้าที่ระดับตำบลสำรวจข้อมูลมีอาการทางจิตเวชในพื้นที่รับผิดชอบ

(๔) ประชุมร่วมกับฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในตำบลยางตลาดในการสำรวจข้อมูลบุคคลผู้มีอาการทางจิตเวชภายในชุมชน/ หมู่บ้าน พร้อมสำรวจข้อมูลผู้เสพ , ผู้ค้า ในชุมชน/ หมู่บ้าน เพื่อรวบรวมข้อมูลไปสู่การดำเนินคดี

(๕) ประชุมร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อหารือการจัดทำโครงการ ๑ ทีมผู้พิทักษ์ ๑ ผู้ป่วยจิตเวช เช่น ดำเนินงานผ่านคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล (พชต.) ในรูปแบบ “หมู่บ้านต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต” โดยมีเป้าหมายในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ ทุกหมู่บ้านต้องผ่านการยกระดับเป็นหมู่บ้านต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

(๖) จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและคณะทำงานตามโครงการบริหารจัดการแบบบูรณาการกรณีผู้มีอาการทางจิตเวช ก่อเหตุของ องค์การบริหารส่วนตำบล (นาคาพิทักษ์ รักษ์ประชา)

(๗) ประชุมคณะทำงาน/ทีมขับเคลื่อนการเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้มีอาการทางจิต

(๘) ร่วมกับภาคีเครือข่ายออกพบปะเยี่ยมเยียน ให้กำลังใจบุคคลผู้มีอาการทางจิตเวช ญาติ ผู้ดูแลสำรวจข้อมูลผู้มีอาการทางจิตเวชในพื้นที่รับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้แบบคัดกรองโรคจิตของกรมสุขภาพจิตแบบตรวจสอบประวัติบุคคลผู้มีอาการทางจิต

(๙) นำข้อมูลบุคคลผู้มีอาการทางจิตผู้ป่วยจิตเวชที่สำรวจได้มาประเมินจัดแบ่งระดับการเฝ้าระวังเป็น ๓ ระดับ (เฝ้าระวังสูงสุด เฝ้าระวังสูง และเฝ้าระวัง)

(๑๐) จัดทีมผู้พิทักษ์ตรวจเยี่ยม สอดส่องดูแลการรักษาผู้ป่วยจิตเวช

(๑๑) การทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) ระหว่างครอบครัว ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวช กับคณะ / ผู้พิทักษ์

(๑๒) กรณีเกิดเหตุบุคคลผู้มีอาการทางจิตก่อเหตุให้ทีมระงับเหตุออกปฏิบัติหน้าที่นำตัวส่งโรงพยาบาลในพื้นที่เพื่อรักษาอาการเบื้องต้น ทีมนำส่งนำตัวไปส่งเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวช

๘. งบประมาณ :

ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด ดำเนินโครงการฯ ในพื้นที่ ซึ่งตั้งไว้ จำนวนเงิน XX,XXX บาท โดยมีรายละเอียดตามบัญชีแนบท้ายโครงการฯ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ :

(๑) สามารถจัดเก็บข้อมูลสถานภาพจำนวนผู้มีอาการทางจิตเวชสำหรับประเมินความเสี่ยงต่อการก่อเหตุ ที่อาจกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ในพื้นที่รับผิดชอบได้

(๒) นำข้อมูลสถานภาพจำนวนผู้ป่วยจิตเวชไปใช้ในการวางแผนแก้ไขปัญหาผู้มีอาการทางจิตผู้ป่วยจิตเวชก่อเหตุในพื้นที่รับผิดชอบได้

(๓) สามารถบูรณาการการปฏิบัติกับหน่วยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผู้มีอาการทางจิตเวช ก่อเหตุที่อาจกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและวิธีการป้องกันเหตุได้

(๔) สามารถกำหนดแนวทางดำเนินการและสร้างทักษะการปฏิบัติของฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องเมื่อผู้มีอาการทางจิตเวช มีอาการก้าวร้าว รุนแรง ก่อเหตุที่อาจกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และดำเนินคดีกับผู้เสพ/ผู้ค้า ในชุมชน / หมู่บ้าน ได้

(๕) เกิดการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายท้องถิ่นในการค้นหาและป้องกันปัญหาผู้มีอาการทางจิตผู้ป่วยจิตเวชในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์

๑๐. ผลสัมฤทธิ์/ตัวชี้วัด

(๑) ตัวชี้วัด/ผลผลิต - จำนวนภาคี เครือข่ายที่ร่วมโครงการฯ

- จำนวนผู้ป่วยทางจิตเวชในพื้นที่ที่ได้รับการเฝ้าระวังในโครงการฯ

- เกิดแนวทางการดำเนินการ และทักษะการปฏิบัติของฝ่ายต่าง ๆ ที่

เกี่ยวข้องในการแก้ไขเหตุการณ์ ผู้ป่วยจิตเวชก่อเหตุรุนแรง

(๒) ตัวชี้วัด/ผลลัพธ์ - สถิติการก่อเหตุจากผู้ป่วยทางจิตเวชลดลง บรรเทาลงเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการดำเนินโครงการฯ

๑๐ ผู้เขียนโครงการ

ลงชื่อ

(นายปัญญา วันสี)

ผู้ช่วยเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑๑ ผู้เสนอโครงการ

ลงชื่อ

(นายสุวิทย์ คอนสถิตย์)

เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑๒ ผู้เห็นชอบโครงการ

ลงชื่อ

(นางสิริรัตน์ ชารวิวัฒน์)

หัวหน้าสำนักปลัด

๑๓ ผู้เห็นชอบโครงการ

ลงชื่อ

(นายสมชัย ภูคกงน้ำ)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด

๑๔ ผู้อนุมัติโครงการ

ลงชื่อ

(นายสมหมาย พัทศรี)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด

การปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านการรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สิน
ของประชาชนและยาเสพติดในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด

